

Da je tako, je razvidno iz samega teksta, ko je na primer govor o gospodarski strukturi posameznih socialističnih dežel in kjer o Jugoslaviji piše: »... Jugoslovansko gospodarstvo se je po letu 1948, ko sta se Jugoslavija in Sovjetska zveza razšli, razvijalo po čisto drugačnih poteh in zunaj medsebojno povezanega ustroja gospodarstev Sovjetske zveze in njenih vzhodno-evropskih sosed. V prepričanju, da so našli pravo socialistično obliko, so Jugoslovani razvoj svojega gospodarstva oprli na družbeno lastništvo produkcijskih sredstev, ta pa naj bi upravljali tisti, ki so neposredno udeleženi v vsakem produktivnem podjetju... Tako je socialistično gospodarstvo Jugoslavije kakor druga socialistična gospodarstva imelo družbeno lastništvo produkcijskih sredstev in neko mero gospodarskega načrtovanja, kakor kapitalistična gospodarstva, pa visoko stopnjo podjetniške pobude, tekmovanja in ločitev lastništva od nadzorstva kakor v velikih kapitalističnih delniških družbah...«

Najbrž ne gre izgubljeni besedi o tem, da bi bila kakšna »pripomba« z naše strani prav primerna, hkrati pa najbrž tudi zaželeno, saj bi lahko neposredno opredelila eno izmed dveh tudi širše zanimivih »različic« v družbenih strukturah današnjega socialističnega sveta.

Pa tudi sicer je umesten očitek našim nacionalnim komisijam Unesca, ki že od vsega začetka niso pokazale nobene aktivnosti pri tem velikem dejanju, pri tem poskusu neobremenjene demokratične interpretacije sodobnega sveta, kajti pri Zgodovini človeštva je — razen v zadnji fazi, ko je bilo dokončno besedilo zaupano trem avtorjem — z gradivom, razlagami, ocenami in kritiko sodeloval vendarle kar cel štab uglednih znanstvenikov s celega sveta, vendar zaman iščemo kakršnokoli jugoslovansko ime med tistimi, ki so postavljali kriterije za zbiranje in obravnavo gradiva, torej med članstvom

Mednarodne komisije za zgodovino znanstvenega in kulturnega razvoja človeštva, kakor tudi med njenimi dopisnimi člani, čeprav so med njimi tudi imena mnogo manjših držav (Burma, Čile, Danska, Filipini, Honduras, Irak, Iran, Izrael, Kuba, Libanon, Nepal, Senegal, Sirija, Švedska, Švica, Tajska, Urugvaj).

Tu prav gotovo ne gre za izključevanje Jugoslavije, temveč se je pokazala naša mlačnost, brezbržnost v stvareh, ki bi nas morale zanimati, če že ne kot posameznike, pa vsaj kot skupnost, ki ima svoj posebni družbeni profil in smo nanj celo ponosni.

Da ne bo nesporazuma: Zgodovina človeštva — zlasti še knjige, ki obravnavajo dvajseto stoletje — je epohalno delo in priznanje gre vsem, ki so kakorkoli pri njem sodelovali. Tudi Državni založbi Slovenije, ki se je potrudila za slovensko izdajo. Nerazumljiva in graje vredna pa je naša nenavzočnost v tem delu, kot neposrednih sooblikovalcev njegove dokončne podobe, čeprav smo imeli vse možnosti za takšno sodelovanje. Enakopravno z drugimi narodi in kulturami.

Najmanj, kar lahko ob tem zapišemo: Zamujena priložnost.

Antikronist

## TV LJUBLJANA IN PRENOS PODELITVE PREŠERNOVIH NAGRAD

Sedeli smo pred televizorjem in čakali na trenutek, ko bo sporočeno, kateri kulturni ustvarjalci so dobili letošnja najvišja nacionalna priznanja.

Ekran: orkester odigra, predsednik SAZU Josip Vidmar izpove svoje nazore o umetnosti (dva izmed nas sta si takoj v laseh), poslušamo pojasnila o delu komisije, ki je izbirala nagrajence, ugotavljamo obraze smetane, ki je

zbrana v dvorani in ki nam jo diskretno posreduje kamera od časa do časa.

Končno slišimo: prvi nagrajenec je pisatelj Lojze Kovačič, drugi je skladatelj in dirigent Danilo Švara; poslušamo obrazložitev — nenadoma prekinitiv prenosa in napovedovalka pove nekaj besed, ki jih razumemo v tem smislu, da bomo videli še druge nagrajence v televizijskem dnevniku.

»Redoljubni pa so, ti televizijci,« se utrne misel, »namesto, da bi predstavili svoj dnevnik, bodo raje razdelili prenos slovesnosti na dva dela.«

Ura je tričetrt na osem. Kratek odmor izpolnijo filmski posnetki zimskega Bleda —

»Pa ne zaradi Prešerna?«

»Seveda ne,« se streznemo, ko se pojavijo prvi kadri ameriške risanke, o kateri je mogoče reči na koncu, da spada med tretjerazredne izdelke. Navsezadnje dočakamo dnevnik in v njem kratka portreta Lojzeta Kovačiča in Danila Švare ...

»Zdaj pa še drugi!« Napovedovalec našteje imena nagrajencev Prešernovega sklada. »Da jih vidimo!« se oglasi nekdo.

— Nič: postrežejo nam samo še s političnimi novicami dneva.

Še vedno čakamo: iz izkušenj, ki jih imamo slovenski gledalci s svojo televizijo, pri kateri moraš biti vedno pripravljen na prekinitve, pavze, odmore,

reze, zamolke, premolke, izpade (toka) ... , o čemer se razburjajo gledalci vseh slojev, od tistih, ki pošiljajo svoje žolčne izlive v bulvarski tednik za RTV, film in zabavno glasbo *Stop*, pa do tistih, ki sukajo pero za tehtnejše časopisje.

Sledi reklamna oddaja 3-2-1, za njo se pojavi napis TV-barometer. »Kaj pa je spet to?« vprašam družbo okoli sebe.

»Se vidi, da v zadnjem času bolj malo gledaš program,« mi pojasnjujejo, »to je mini-show vremenarja o vremenu.«

Pobliska se mi: »Saj bi pol gledalcev odšlo stran, če bi bile reklame na vrsti za vremenom; kdo bi sicer buljil v zguljene finte o OMO-testu in podobnem, kar je videla še moja stara mama, ki je umrla pred dvema letoma.«

»Zdaj bomo menda videli preostale,« se oglasi drug glas, ko je Rudi Kosmač zrecitiral Zdravljico. Pa jih nismo; servirali so nam Brahmsov koncert, ki naj bi mu sledil posnetek ne vem kakšnega drsalnega prvenstva.

Nenadoma se oglasi tretji glas:

»Zapri to kišto! Če jim je več drsnije kot nagrajenci Prešernovega sklada ... pa se ja ne bojijo podaljšati programa za pol ure ... in kaj vse prenašajo druge dni, celo Peyton so vrteli nekaj časa v tednu in ob nedeljah, da ga ne bi kdo zamudil ... «

Dodatni komentar je odveč.